

BİR TOP İKİ DÜNYA

Dr. Öğr. Üyesi Didem YAVUZ
Berkant Aslan

İKSAD
Publishing House

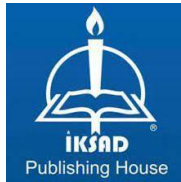
BİR TOP İKİ DÜNYA

Dr. Öğr. Üyesi Didem YAVUZ

Berkan Aslan

2025

DOI: <https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.17741985>

Copyright © 2025 by iksad publishing house
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed
or transmitted in any form or by
any means, including photocopying, recording or other electronic or
mechanical methods, without the prior written permission of the publisher,
except in the case of
brief quotations embodied in critical reviews and certain other
noncommercial uses permitted by copyright law. Institution of Economic
Development and Social
Researches Publications®
(The Licence Number of Pubicator: 2014/31220)
TÜRKİYE TR: +90 342 606 06 75
USA: +1 631 685 0 853
E mail: iksadyayinevi@gmail.com
www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.
Iksad Publications – 2025©

ISBN: 978-625-378-399-0
Cover Design: İbrahim KAYA
November / 2025
Ankara / Türkiye
Size: 14,8x21cm

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
TABLolar	ii
1. GİRİŞ	3
1.1. NBA'nın Kuruluş Süreci ve Tarihçesi.....	6
1.1.1. NBA'de Lig Yapısı ve Takımlar	9
1.2. NBA'de Sezon, Takım Maaş Bütçesi	11
1.3. Takımların Maaş Bütçesi ile İlgili Kurallar.....	13
1.4. Draft Sistemi.....	19
1.5. NBA ve Avrupa Basketbolunun Karşılaştırılması	22
1.6. Sosyo-Kültürel Yorum: Basketbolun Kültürel Dönüşümü	31
1.7. Ekonomik Yapı Ve Spor Pazarı.....	33
1.7.1. NBA: Küresel Marka Değeri	33
1.8. Siyasal Ve Kültürel Yapının Yansımaları	38
1.9. NBA'de Irk ve Sosyoekonomik Yapı	40
2. GEREÇ VE YÖNTEM.....	47
2.1. Araştırmanın Amacı	47
2.2. Araştırmanın Modeli	48
3. TARTIŞMA	49
4. KAYNAKÇA	52

TABLolar

Tablo 1: Oyun Tarzı Ve Teknik Farklılıklar.....	23
Tablo 2: Lig Yapısı ve Organizasyon Modeli.....	24
Tablo 3: Vergi Sistemi ve Maaş Düzenlemesi.....	24
Tablo 4: Oyuncu Gelişimi ve Draft Sistemi	27

1. GİRİŞ

Basketbol, 1891 yılında Massachusetts eyaletinin Springfield kentinde Dr. James Naismith tarafından, kış aylarında öğrencilerin kapalı alanda fiziksel aktivite yapmalarını sağlamak amacıyla ve yalnızca on üç temel kural çerçevesinde tasarlanmış bir oyun olarak ortaya çıkmıştır. Başlangıçta basit bir eğitsel etkinlik niteliği taşıyan bu oyun, zaman içerisinde hem kurallarının çeşitlenmesi hem de organizasyonel yapısının gelişmesiyle hızlı bir profesyonelleşme sürecine girmiştir. Kısa sürede eğitim kurumlarının, amatör kulüplerin ve spor organizasyonlarının ilgisini çekmiş; 20. yüzyıl boyunca küresel ölçekte yaygınlaşarak modern spor kültürünün temel unsurlarından biri hâline gelmiştir.

Günümüzde basketbol, özellikle Kuzey Amerika merkezli olarak gelişen profesyonel ligler sayesinde, medya görünürlüğü, ekonomik hacmi ve uluslararası taraftar kitlesi bakımından Dünya'nın en popüler spor dallarından biri konumundadır. Bu bağlamda, Dünya çapında en fazla takip edilen ve en büyük ekonomik büyüklüğe sahip profesyonel basketbol organizasyonu, Amerika Birleşik Devletleri'nde faaliyet gösteren Ulusal Basketbol Birliği'dir (National Basketball Association, NBA).

NBA, hem yüksek düzeyde rekabeti hem de küresel pazarlama stratejileriyle sportif endüstriye yön veren yapısı sayesinde, yalnızca bir spor ligi olmanın ötesinde küresel bir marka değerine ulaşmış durumdadır. (Arcgis.2020)

Basketbolun kuralları ve sahası zamanla gelişerek bugünkü hâlini almıştır. 1932’de Avrupa ülkelerinin federasyonları bir araya gelerek Uluslararası Basketbol Federasyonu’nu (FIBA) kurmuş; Türkiye’de ise bu spor 1900’lerin başında oynanmaya başlamış ve 1959 yılında federasyonlaşarak kurumsal yapıya kavuşmuştur (Sevim, 1975).

Basketbolun hızlı yayılması, televizyon ve internet gibi medya araçları sayesinde tüm dünyada popüler hâle gelmiş ve izlenebilirliği yüksek branşlardan biri olmuştur. Dinamik yapısı, küçük alanda oynanması ve yüksek skor potansiyeli nedeniyle hem izleyici hem oyuncu açısından çekici bir spor haline gelmiştir.

Bugün NBA ve Avrupa basketbolu, bu küresel endüstrinin iki farklı yapısını temsil etmektedir. Her iki sistemin tarihsel gelişimi, organizasyon biçimi, oyun anlayışı, ekonomik modeli ve kültürel altyapısı birbirinden oldukça farklıdır. Amerikan Ulusal Basketbol Ligi (NBA) ve Avrupa Ligi (Euro League).

NBA, günümüzde küresel ölçekte en yüksek rekabet düzeyine sahip profesyonel basketbol ligi olarak kabul edilmektedir. Yaklaşık 24 hafta süren normal sezon boyunca ligde yer alan her takım 82 karşılaşmaya çıkmaktadır. Organizasyon, Doğu ve Batı olmak üzere iki konferansa ayrılmış toplam 30 takımdan oluşmaktadır. Normal sezonun tamamlanmasının ardından, her iki konferansta ilk sekiz sırayı alan takımlar Playoff aşamasına katılmaya hak kazanır. Yedi maçlık seriler şeklinde oynanan bu Playoff karşılaşmaları sonucunda konferans şampiyonları belirlenmekte; Doğu ve Batı konferansı şampiyonlarının karşı karşıya geldiği yine yedi maç üzerinden oynanan NBA Finalleri ile sezonun genel şampiyonu tayin edilmektedir.

Öte yandan Euro League, Avrupa basketbolunun en üst düzey organizasyonu olarak değerlendirilmektedir ve 18 takımdan oluşan lig yapısına sahiptir. Normal sezonda her takım 34 maçlık bir fikstürü tamamlamakta, sezon sonunda ilk sekizde yer alan takımlar Playoff aşamasına yükselmektedir. Playoff serileri beş maç üzerinden oynanmakta ve serilerini kazanan dört takım Final Four olarak adlandırılan son aşamaya katılma hakkı elde etmektedir. Final Four formatında yarı final ve final karşılaşmaları tek maç üzerinden, çapraz eşleşme usulüyle gerçekleştirilmektedir. Bu aşamada iki maç kazanan takım, ilgili

sezonun Euro League şampiyonu olarak ilan edilmektedir. NBA'in önemli yapı taşlarından biri olan draft sistemi, yetenekli genç oyuncuların lige katılmasında adil bir denge oluşturmaya amaçlar. NCAA (Amerikan üniversite ligi) ya da uluslararası liglerde forma giyen genç oyuncular, her yıl yapılan NBA Draft'ına katılır ve en düşük performans gösteren takımların ilk seçim hakkına sahip olduğu bu sistemle takımlara da rekabetçi denge sağlanması hedeflenir. EuroLeague'de ise böyle bir merkezi oyuncu seçme sistemi bulunmaz; takımlar genellikle kendi altyapılarından oyuncu yetiştirir ya da transfer yöntemiyle kadrolarını oluştururlar. (NBA,2021).

1.1. NBA'nın Kuruluş Süreci ve Tarihçesi

Basketbol oyunu, 1891 yılında Kanadalı eğitimci Dr. James Naismith tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nin Massachusetts eyaletindeki Springfield YMCA Eğitim Okulu'nda icat edilmiştir. Başlangıçta fiziksel aktivite amacıyla kış aylarında kapalı salonda oynanmak üzere geliştirilen bu spor, 20. yüzyılın başlarında ABD genelinde hızla yaygınlaşmış ve kısa sürede profesyonel yapılar içinde oynanmaya başlanmıştır. Ancak bu erken dönem profesyonel basketbol faaliyetleri, çeşitli eyaletlerde kurulan bölgesel ve düzensiz ligler biçiminde organize olmuştur. 1937 yılında kurulan National Basketball

League (NBL), bu yapılar arasında öne çıkan ilk profesyonel organizasyonlardan biri olmuştur.

NBL, özellikle Ortabatı bölgesinde endüstri temelli küçük şehir takımlarını bir araya getirmiştir. Ancak büyük şehirlerdeki daha geniş pazarı hedefleyen yatırımcılar, 1946 yılında Basketball Association of America (BAA)'yı kurarak daha merkezi, kârlı ve seyirci odaklı bir lig inşa etmeyi amaçlamışlardır. BAA, özellikle hokey salonlarını basketbol için kullanarak büyük şehirlerde düzenli gelir elde etmeyi planlamış ve medya ile doğrudan ilişki kurarak ligin görünürlüğünü artırmayı hedeflemiştir. Bu dönemde BAA ile NBL arasında oyuncu transferleri ve rekabet yoğunlaşmış, her iki ligin sürdürülebilirliği tehlikeye girmiştir. Nihayetinde, 3 Ağustos 1949 tarihinde BAA ve NBL birleşerek National Basketball Association (NBA) adını almış ve böylece günümüzdeki NBA'nin temelleri atılmıştır. Bu birleşmeyle oluşan yeni lig, ilk sezonunda 17 takımla faaliyet göstermiştir.

Ancak bu erken dönemde lig, düşük seyirci sayısı, sınırlı medya ilgisi ve ırksal ayrımcılık gibi toplumsal sorunlar nedeniyle istikrarsız bir yapı arz etmiştir. 1950 yılında Earl Lloyd'un NBA'de forma giymesiyle birlikte lig, ilk siyah oyuncusuna yer vererek ABD'deki sivil haklar hareketine paralel olarak dönüşüm

geçirmeye başlamıştır. 1950’li ve 60’lı yıllarda Wilt Chamberlain, Bill Russell ve Oscar Robertson gibi efsanevi oyuncular sayesinde hem rekabet kalitesi artmış hem de NBA’in toplumsal etkisi belirginleşmiştir. Bununla birlikte televizyon yayınlarının yaygınlaşması, NBA’in Amerika genelinde tanınırlığını artırmış, ancak uyuşturucu kullanımı ve ekonomik problemler gibi nedenlerle 1970’li yıllar lig açısından dalgalı geçmiştir. 1980’lerde Larry Bird ve Magic Johnson rekabeti NBA’i yeniden popüler hale getirirken, 1984’te lige katılan Michael Jordan’ın etkisi, NBA’in küresel bir spor organizasyonu olmasının yolunu açmıştır. David Stern’ün 1984 yılında komisyoner olarak göreve gelmesiyle birlikte lig, medya hakları, uluslararası açılım ve sponsorluk politikaları açısından büyük bir dönüşüm geçirmiştir. 1990’lı yıllardan itibaren Çin başta olmak üzere Asya ve Avrupa pazarlarına açılan NBA, global bir marka haline gelmiş; bu dönemde ligde Avrupalı oyuncuların sayısı da hızla artmıştır. 2000’li yıllarda ise dijital medya, sosyal medya ve çok uluslu pazarlama stratejileri sayesinde NBA, yalnızca bir spor ligi olmanın ötesine geçmiş; medya, kültür, ticaret ve diplomasi alanlarında etkili bir küresel aktör haline gelmiştir. Günümüzde 30 takımla faaliyet gösteren NBA, yılda milyarlarca dolar gelir üreten, küresel yayın anlaşmaları yapan ve sosyal sorumluluk

projeleriyle uluslararası düzeyde etki yaratan bir spor organizasyonu konumundadır. (NBA,2025).

1.1.1.NBA’de Lig Yapısı ve Takımlar

NBA, Dünya’nın en çok takip edilen ve en büyük ekonomik büyüklüğe sahip profesyonel basketbol organizasyonu olarak kabul edilen Ulusal Basketbol Birliği’dir (National Basketball Association, NBA). Lig, kökenini 1946 yılında Amerika Basketbol Birliği’nin (Basketball Association of America, BAA) 11 takımla kurulmasına dayandırmaktadır. Bu yapı, 1949 yılında Amerika’daki bir diğer profesyonel lig olan Ulusal Basketbol Ligi’nden (National Basketball League, NBL) 6 takımın katılımıyla önemli bir dönüşüm geçirmiş; böylece hem günümüzdeki NBA ismini almış hem de toplam takım sayısı 17’ye çıkmıştır (NBA, 2020).

NBA’in kurulduğu ilk yıllarda, özellikle NBL’den gelen takımların yaşadığı ciddi mali sıkıntılar nedeniyle lig istikrarlı bir yapıya kavuşamamış; kuruluşu izleyen ilk altı yıllık dönemde toplam 9 takım ligden çekilmiştir. Bu nedenle 1955-1961 yılları arasında lig yalnızca 8 takımla faaliyet göstermiştir. 1961 yılında Chicago Packers’ın lige 9. takım olarak dahil olmasıyla büyüme süreci yeniden başlamış; 1966 ile 2004 yılları arasında toplam 21

takımın daha lige katılımıyla NBA kademeli bir genişleme dönemine girmiştir (NBA Hoops Online, 2020). Bu genişleme süreci, ligin hem sportif rekabet düzeyini artırmış hem de NBA'in küresel bir marka haline gelmesinde belirleyici rol oynamıştır.

Günümüzde NBA, Doğu ve Batı olmak üzere iki ana konferanstan oluşmakta; her konferans kendi içinde üçer gruba ayrılmaktadır. Mevcut yapı çerçevesinde Doğu Konferansı; Atlantik, Merkez ve Güneydoğu gruplarından, Batı Konferansı ise Kuzeybatı, Güneybatı ve Pasifik gruplarından oluşmaktadır. Her bir konferansta 15'er takım yer almakta ve bu yapı, ligin hem coğrafi hem de rekabet açısından dengeli bir şekilde organize edilmesini sağlamaktadır (ESPN, 2020). Konferans ve grup yapılanması aynı zamanda sezon içi fikstür planlamasında, bölgesel rekabetlerin güçlendirilmesinde ve Playoff eşleşmelerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. NBA, Doğu ve Batı Konferansı olmak üzere iki ana kümeye ayrılmıştır. Her konferans, beşer takımdan oluşan üç grubu içermektedir:

- **Batı Konferansı:** Pasifik Grubu, Kuzeybatı Grubu, Güneybatı Grubu

- **Doğu Konferansı:** Atlantik Grubu, Merkez Grubu, Güneydoğu Grubu

1.2. NBA’de Sezon, Takım Maaş Bütçesi

NBA’de sezon yapısı, temel olarak *normal sezon* ve *play-off* olmak üzere iki ana bölümden oluşan oldukça sistematik bir organizasyon yapısına sahiptir. Her yıl Ekim ayında başlayan normal sezon, her takımın toplam 82 karşılaşma oynadığı geniş kapsamlı ve yoğun bir müsabaka takvimini içermektedir. Bu süreç Nisan ayında sona ermekte olup, normal sezon yalnızca takımların başarı sıralamasını belirlemekle kalmamakta, aynı zamanda play-off eşleşmelerinin biçimlenmesi açısından da merkezi bir rol üstlenmektedir (NBA, 2020). Takımlar, normal sezon boyunca hem kendi konferanslarında yer alan rakipleriyle hem de diğer konferanstaki takımlarla belirli oranlarda karşılaşarak rekabet etmektedir. Bu kapsamda normal sezon, performans istatistiklerinin oluştuğu, takım dinamiklerinin oturduğu ve sezonun genel güç dengesinin şekillendiği aşamadır.

Normal sezonun tamamlanmasıyla birlikte *play-off* turları başlamaktadır. NBA play-off’ları, lig şampiyonunu belirlemeye yönelik çok aşamalı ve yüksek rekabet düzeyine sahip bir eleme formatı sunmaktadır. Bu süreç, sırasıyla konferans ilk turu,

konferans yarı finalleri ve konferans finalleri olarak üç aşamada ilerlemektedir. Konferans finallerinden galip çıkan iki takım ise sezonun en üst düzey sportif performansının sergilendiği NBA Finalleri'nde karşı karşıya gelmektedir. NBA Finalleri, yalnızca sezonun şampiyonunu belirlemekle sınırlı kalmayıp, lig tarihine yön veren bireysel ve kolektif performansların ortaya çıktığı önemli bir vitrin niteliği taşımaktadır.

Play-off aşamasındaki tüm seriler, dört galibiyete ilk ulaşan takımın üst tura geçtiği ve maksimum yedi maç üzerinden oynanan bir formatla gerçekleştirilmektedir. Bu yapıda serilerin rekabet düzeyi yüksek tutulmakta ve takım performanslarının istikrarlı biçimde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Seriler boyunca iç saha avantajı, normal sezonu daha yüksek kazanma yüzdesiyle tamamlayan takıma verilmektedir. Bu kazanma yüzdesi, takımların kazandıkları maç sayısının oynadıkları toplam maç sayısına oranlanmasıyla hesaplanan temel bir performans göstergesidir. Play-off serileri 2-2-1-1-1 saha düzeniyle oynanmakta; serinin yedi maça uzaması durumunda iç saha avantajına sahip takım toplam dört müsabakaya (1., 2., 5. ve 7. maçlar) ev sahipliği yapmaktadır. Bu sistem, hem seyirci desteğinin önemini artırmakta hem de normal sezon başarı performansının stratejik bir karşılık bulmasını sağlamaktadır.

Play-off'un ilk turunda, her iki konferansta normal sezonu ilk sekiz sırada tamamlayan takımlar eşleşmektedir. Bu eşleşme, geleneksel olarak 1.–8., 2.–7., 3.–6. ve 4.–5. sıralamalarına göre yapılmaktadır. İlk turda başarı gösteren takımlar konferans yarı finallerine yükselmekte; yarı finalden galip çıkan iki takım ise konferans finalinde karşı karşıya gelmektedir. Konferans finallerindeki galipler, sezonun doruk noktası olan NBA Finalleri'nde şampiyonluk mücadelesi vermektedir. Bu aşamalar, ligin en elit düzeyde rekabetinin yaşandığı, hem bireysel yıldız oyuncu performanslarının hem de stratejik takım yapılarının en belirgin hâle geldiği dönem olarak öne çıkmaktadır.

1.3. Takımların Maaş Bütçesi ile İlgili Kurallar

NBA'de yer alan takımlar, kadrolarında en fazla 15 oyuncu bulundurabilmekte; ancak bunlardan yalnızca 13'ü maç günü aktif kadroya dahil edilebilmektedir (NBA, 2020). Takım kadrolarının oluşturulması sürecinde ligde rekabet dengesinin korunmasını hedefleyen iki temel mekanizma dikkat çekmektedir: maaş tavanı (salary cap) ve draft sistemi. Bu iki unsur, hem finansal istikrarı sağlamak hem de yetenek dağılımını mümkün olduğunca eşit bir şekilde gerçekleştirmek amacıyla NBA yönetimi tarafından uzun yıllardır uygulanmaktadır.

Maaş tavanı, NBA takımlarının yıllık toplam oyuncu maaş harcamalarına getirilen bir sınırlama olup ilk kez 1983 yılında yürürlüğe konmuştur. Örneğin, 2019–2020 sezonu için belirlenen maaş tavanı 109,1 milyon ABD dolarıdır (NBA, 2020). Bu sınırlama, takımların aynı anda birden fazla “süper yıldız” düzeyinde oyuncuyu yüksek maliyetli sözleşmelerle kadrolarına katmalarını engelleyerek ligin rekabetçi yapısını güçlendirmektedir (Mola, 2001).

Bununla birlikte NBA’de maaş tavanı tamamen “katı” bir biçimde uygulanmamakta, çeşitli muafiyetler (exceptions) aracılığıyla esnetilebilmektedir. Bu muafiyetler, NBA toplu iş sözleşmesi (collective bargaining agreement, CBA) çerçevesinde tanımlanmaktadır. CBA; oyuncuların istihdam koşullarını, kulüplerin hak ve yükümlülüklerini, sözleşme türlerini ve ligdeki ekonomik işleyişi düzenleyen temel metindir. Mevcut CBA, 1 Temmuz 2017 tarihinde yürürlüğe girmiş olup 2023–2024 sezonuna kadar geçerliliğini korumaktadır (NBPA, 2020). Sözleşmede yer alan muafiyetler, takımlara belirli koşullar altında maaş tavanını aşarak oyuncu sözleşmesi yapabilme imkânı vermektedir.

Bu muafiyetler arasında en bilinenleri şunlardır:

- **Kıdemli serbest oyuncu muafiyeti (veteran free agent exception)**

Bu muafiyet Bird, Early Bird ve Non-Bird olmak üzere üç alt kategoriye ayrılmaktadır. Adını efsanevi basketbolcu Larry Bird'den alan Bird muafiyeti, bir takımın kendi oyuncusuyla – oyuncunun takımda en az üç sezon oynamış olması şartıyla– maksimum maaş seviyesine kadar sözleşme yapabilmesine olanak tanır. Early Bird muafiyeti ise bir oyuncunun iki sezon kesintisiz aynı takımda oynamış olmasını gerektirir ve belirli oranlarla sınırlandırılmış bir maaş artışı sunar. Non-Bird muafiyeti ise önceki iki kategorinin koşullarını sağlamayan oyuncular için geçerlidir ve maaş artış oranları daha sınırlıdır.

- **Oyuncu değiş tokuşu muafiyeti (traded player exception)**

CBA'nın en dikkat çekici düzenlemelerinden biri olup takımların oyuncu takası yoluyla maaş tavanını aşmasına izin verir. Takımlar takas sırasında hem maaş gönderir hem de maaş alır ve alabilecekleri maaş tutarı, takımın maaş tavanı ve vergi seviyesine olan yakınlığına göre farklılık göstermektedir. Değiş tokuş işlemleri eş zamanlı veya eş zamanlı olmayan biçimlerde yapılabilmektedir.

- **Orta seviye maaş muafiyetleri (mid-level exceptions)**

Bu muafiyet, takımların bir veya birden fazla oyuncuyla belirli bir toplam tutarı aşmamak kaydıyla sözleşme yapmasını sağlar. Vergi ödemeyen takımlar ile vergi ödeyen takımlar için farklı limitler bulunmaktadır. Örneğin 2019–2020 sezonunda vergi ödemeyen takımlar için bu tutar 9,25 milyon USD, vergi ödeyen takımlar için ise 5,71 milyon USD olarak belirlenmiştir.

- **Oda muafiyeti (room exception)**

Maaş tavanını aşmamış olan takımlara belirli sezonlarda uygulanabilen ek bir sözleşme yapma imkânıdır.

- **Çaylak muafiyeti (rookie exception)**

Takımların, ilk tur draft seçimleriyle yapacakları sözleşmelerde maaş tavanını aşmasına olanak tanır.

- **Minimum maaş muafiyeti**

Takımların, oyuncu tecrübesine göre belirlenen minimum ücret seviyelerinden sözleşme yapabilmelerini sağlar. Söz konusu muafiyet, oyuncu takasında da kullanılabilir.

- **Sakat oyuncu muafiyeti (disabled player exception)**

Sezonu kapatan bir oyuncu bulunması durumunda takıma sınırlı da olsa kadro güçlendirme fırsatı tanır.

- **İki-yılda-bir muafiyeti (bi-annual exception)**

Ardışık sezonlarda kullanılamayan, düşük maliyetli bir sözleşme yapma imkânıdır. Vergi ödemeleri, eşik değerin üzerindeki her miktar için standart bir oran üzerinden değil, eşik değerin üzerindeki miktarlar için çeşitli dilimler oluşturulması ve yukarı her dilimde daha yüksek bir vergi ödenmesi şeklinde tasarlanmıştır. Dolayısıyla, lüks vergisinde artan bir tarife söz konusu olup, eşik değeri daha çok aşmanın daha yüksek maliyetleri söz konusu olmaktadır. Bunun yanı sıra, maaş tavanının %90'ı da minimum kontrat tutarı olarak belirlenmiş olup, takımlar bu tutarın altında maaş harcaması yapamazlar. Örneğin, 2019-2020 sezonu için minimum takım maaşı 98,22 milyon USD olarak belirlenmiştir (NBA 2020c).

2019-2020 sezonunda NBA takımları, maaşlar için yaklaşık olarak ortalama 125 milyon USD harcamıştır (Spotrac 2020).

2019-2020 sezonunda sadece dört takım lüks vergisi ödemiş olup, bu dört takım toplamda 5 milyon USD'ye yakın bir ödeme gerçekleştirmiştir (Thunder Wire 2020).

Maaş tavanı sisteminin bir diğer önemli unsuru ise **lüks vergisi (luxury tax)** uygulamasıdır. NBA'de takımlar, maaş tavanının üzerinde ayrıca belirlenen vergi seviyesini aştıkları takdirde lüks vergisi ödemekle yükümlüdür. 2019–2020 sezonu için bu seviye 132,62 milyon USD'dir (NBA, 2020c). Vergi hesaplaması, sabit bir oran üzerinden değil, kademeli artış gösteren bir tarife ile yapılmakta; böylece eşiği daha fazla aşan takımlar daha yüksek vergi ödemektedir. Ayrıca maaş tavanının %90'ı minimum takım maaşı olarak belirlenmiş olup, takımlar bu seviyenin altında maaş harcaması yapamamaktadır. 2019–2020 sezonu için bu tutar 98,22 milyon USD'dir (NBA, 2020c).

2019–2020 sezonunda NBA takımları ortalama olarak yaklaşık 125 milyon USD maaş harcaması yapmıştır (Spotrac, 2020). Aynı sezonda yalnızca dört takım lüks vergisi ödemiş ve ödenen toplam tutar 5 milyon USD'ye yaklaşmıştır (Thunder Wire, 2020). Lüks vergisi ödemelerinde tarihsel olarak en yüksek toplam ödeme, 10 kez vergi ödeyen New York Knicks'e aittir; bu

takımın toplam lüks vergisi ödemesi 248,5 milyon USD'yi bulmuştur (Hoops Rumors, 2019).

NBA'de minimum bireysel oyuncu maaşı, oyuncunun ligdeki tecrübesiyle orantılı olarak artmaktadır. Bu uygulamanın arkasında, takımların maliyet avantajı sağlamak amacıyla kıdemli oyuncuları genç ve deneyimsiz oyuncularla değiştirmesinin önüne geçmek hedefi bulunmaktadır (Hoops Rumors, 2019). Örneğin, 2019–2020 sezonunda NBA tecrübesi olmayan bir oyuncunun minimum yıllık maaşı 898.310 USD iken, dokuz yıllık tecrübeye sahip bir oyuncunun minimum ücreti yaklaşık 2,3 milyon USD'ye yükselmektedir. Aynı sezonda ligdeki ortalama oyuncu maaşı 8,32 milyon USD olarak hesaplanmış; tüm oyunculara yapılan toplam ödeme ise 3,67 milyar USD seviyesine ulaşmıştır (Hoops Rumors, 2019).

1.4. Draft Sistemi

NBA'e oyuncu girişinin en temel mekanizmasını oluşturan Draft sistemi, gerek Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversite basketbol liglerinden (NCAA), gerekse dünyanın farklı profesyonel liglerinden kendine güvenen genç basketbolcuların NBA'e katılımını düzenleyen kurumsal bir süreçtir. Bu sistemde, aday oyuncular belirli kriterleri karşılamaları halinde kendi

adlarına başvuruda bulunarak draft seçmelerine katılma hakkı elde etmektedirler. Draft sisteminin temel amacı, ligdeki rekabet dengesini artırmak ve zayıf takımların uzun vadede güçlenebilmesini sağlamaktır. Bu doğrultuda takımlar, belirlenmiş sıralama kuralları çerçevesinde, lige girmek isteyen oyuncular arasından seçim yapma hakkına sahip olmaktadır. İlk draft uygulamasının 1947 yılında hayata geçtiği bilinmektedir (NBA, 2020e).

Draft kuralları tarihsel süreç içerisinde birçok kez değişikliğe uğramıştır. Günümüzde draft iki tur üzerinden gerçekleştirilmektedir. Her takım, birinci ve ikinci turda birer adet olmak üzere toplam iki oyuncu seçme hakkına sahiptir. Bu nedenle her iki turda da 30'ar oyuncu seçilmekte ve toplamda 60 oyuncu draft edilmektedir. Play-off'lara katılamayan 14 takım, birinci turda ilk 14 sıradaki seçimleri yapmaktadır. Bununla birlikte, bu 14 takım arasından hangilerinin ilk dört sırayı elde edeceği, draft kurası adı verilen ağırlıklandırılmış bir çekilişle belirlenmektedir (NBA, 2020f).

Draft kurasının temel işlevi, sezonu kötü tamamlayan takımlara daha yüksek bir seçim hakkı tanıyarak rekabetin sürdürülebilirliğini sağlamaktır. Normal sezonu en çok

mağlubiyetle tamamlayan üç takım, ilk sırayı alma konusunda en yüksek olasılıklara sahiptir (Doğan, 2020). 2019 yılında yürürlüğe giren düzenleme ile bu üç takımın her birine %14 oranında eşit kura şansı verilmiş ve en kötü dereceye sahip takımın en azından beşinci sıradan seçim yapma hakkı güvence altına alınmıştır. İlk dört sıra kura ile belirlendikten sonra, geri kalan takımlar sezon performanslarıyla ters orantılı olarak seçim yapmaktadır. Birinci turun kalan 16 seçimi (15–30) ile ikinci turdaki 30 seçim de benzer biçimde performans sıralamasına göre şekillenmektedir (NBA, 2020f).

Kadroların oluşturulması sürecinde NBA takımları, mevcut oyuncularıyla devam etme, draft sistemiyle genç yetenekleri bünyelerine katma veya draft edilmemiş ancak gerekli şartları sağlayan oyunculara doğrudan kontrat teklif etme seçeneklerine sahiptir. Buna göre bir oyuncu 23 yaşın üzerindeyse ve herhangi bir takım tarafından draft edilmemişse, NBA ekipleri bu oyuncuyu serbest oyuncu statüsünde değerlendirebilmekte ve doğrudan sözleşme imzalayabilmektedir. Buna ek olarak, belirli koşullar çerçevesinde bu oyuncular için 750.000 USD'yi aşmamak kaydıyla bonservis ödemesi yapılabilmesi de mümkündür. Bu uygulamaya örnek olarak, Brad Wanamaker'in 2018 yılında Fenerbahçe Beko'dan Boston Celtics'e transferi

verilebilir. Benzer şekilde Malcolm Delaney de draft dışı olarak NBA ile sözleşme imzalayan oyunculardan biridir (Kural, 2020).

1.5. NBA ve Avrupa Basketbolunun Karşılaştırılması

1.5.1. NBA'nin Kurumsallaşması

Basketbolun doğduğu topraklar olan Amerika'da profesyonel lig düşüncesi 1940'lı yıllarda ortaya çıkmıştır. Spor yazarı Max Kase'nin önerisiyle Boston Garden'ın sahibi Walter A. Brown'un girişimleri sonucunda 1946 yılında BAA (Basketball Association of America) kurulmuş, bu organizasyon 1949'da NBL (National Basketball League) ile birleşerek NBA adını almıştır.

NBA, başından itibaren ticari odaklı bir yapıda gelişmiş, yıldız oyuncuların bireysel markalaşması üzerine inşa edilmiştir. 2024-2025 sezonu itibariyle 30 takımın yer aldığı NBA, dünya genelinde en çok takip edilen basketbol organizasyonudur.

1.5.2. Avrupa'da Basketbolun Kurumsallaşması

Avrupa'da basketbol, futbol kulüplerinin şubeleri üzerinden gelişmiştir. Oyunun yapısı daha kolektif bir temele oturmuş, sistemli oyun ve altyapı yatırımları ön plana çıkmıştır. EuroLeague ve ulusal ligler bu sistemin temel yapı taşlarını

oluşturmaktadır. Ancak, Avrupa basketbolu hâlâ ulus-devlet sınırlarında bölünmüş bir yapıya sahiptir.

Tablo 1: Oyun Tarzı Ve Teknik Farklılıklar

Kriter	NBA	Avrupa (FIBA)
Maç Süresi	4 x 12 dk	4 x 10 dk
Savunma 3 Saniye	Var	Yok
Üç Sayı Çizgisi	7.24 m	6.75 m
Oyuncu Faul Limiti	6 faul	5 faul
Oyun hızı	Yüksek tempo	Sistemli set oyunu
Savunma	Bireysel ağırlıklı	Yardım savunması ağırlıklı
Mola sayısı	7	5
Video kullanımı	hakem Gelşmiş	sınırlı

NBA daha çok bire bir oyunlara, açık alan hücumlarına ve atletizme dayalı bir yapıya sahipken; Avrupa’da yarı saha oyunu, sabırlı hücumlar ve disiplinli savunmalar ön plandadır.

Tablo 2: Lig Yapısı ve Organizasyon Modeli

Kriter	NBA	Avrupa Basketbolu
Lig Türü	Tek lig (kapalı sistem)	Açık sistem, ulusal lig + Avrupa kupaları
Takım Sahipliği	Özel yatırımcı/holding	Belediyeler, devlet destekli, özel kulüpler
Sezon Yapısı	82 maç + play-in + play-off	Lig + kupa + Avrupa kupası
Katılım Şekli	Kalıcı üyelik (franchise)	Başarıya bağlı, ligden düşme/çıkma var

Tablo 3: Vergi Sistemi ve Maaş Düzenlemesi

Kriter	NBA	Avrupa
Maaş Tavanı	Var (Salary Cap, Luxury Tax)	Yok
Vergilendirme	Federal sistem, istisnalar var	Her ülkenin kendi vergi kanununa tabi
Gelir Paylaşımı	Lüks vergi küçük kulüplere dağıtılır	Genel olarak yok

NBA ve Avrupa basketbolu, sadece sportif performans açısından değil, aynı zamanda ekonomik yapı, vergi politikaları ve sosyo-kültürel dinamikler bağlamında da birbirinden belirgin biçimde farklılaşan iki küresel basketbol modelidir. Bu iki sistemin karşılaştırılması, küresel spor endüstrisinin karmaşıklığını ve basketbolun ekonomik gücünün çok boyutlu etkilerini ortaya koymaktadır.

Özellikle ekonomik yapı açısından, NBA'in merkeziyetçi ve kapitalist modelinde gelirler lig bünyesinde ortak havuzdan dağıtılırken, yayın hakları, sponsorluklar ve reklam gelirleri devasa boyutlardadır. Bu ekonomik güç, ligdeki oyuncu maaşlarını ve kulüp yatırımlarını artırmakta, ancak aynı zamanda yüksek vergilendirme ile karşı karşıya kalmaktadır. ABD'de federal ve eyalet bazlı vergi sistemi oyuncular için karmaşık bir tablo çizerken, özellikle yüksek gelirli NBA oyuncuları için vergi yükü ciddi bir faktör olarak ortaya çıkar. Bu durum, oyuncuların vergi avantajı sağlayan eyaletlerde (Florida, Texas gibi) yaşama ve oynamaya yönelmelerine neden olmakta, lig içi coğrafi rekabeti etkileyen önemli ekonomik bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Avrupa basketbolunda ise ekonomik yapı daha parçalı ve kulüp bazlıdır. Ligler genellikle ulusal federasyonlar ve farklı sponsorluk anlaşmaları ile finanse edilir. Avrupa ülkelerinin vergi sistemleri NBA'ye kıyasla genellikle daha yüksek oranlarda gelir vergisi uygular, ancak oyuncular ve kulüpler için farklı vergi avantajları ve teşvikler de mevcuttur. Örneğin, bazı Avrupa ülkelerinde sportif faaliyetlere yönelik vergi indirimleri ve teşvik paketleri oyuncu transferlerini ve kulüp finansmanını doğrudan etkilemektedir. Ayrıca, Avrupa basketbolundaki kulüplerin kâr amaçlı olmaktan çok toplumsal aidiyet ve yerel bağlılık üzerine yapılandırılması ekonomik modeli daha sürdürülebilir ancak küresel gelirler açısından daha sınırlı kılmaktadır.

Bu bağlamda, küresel basketbol endüstrisinin geleceğinde ekonomik ve vergi politikalarının oynayacağı rol, liglerin yapısal dönüşüm süreçlerini ve oyuncu kariyerlerini doğrudan etkileyerek, basketbolun uluslararası gelişimine yön verecektir. NBA ve Avrupa basketbolunun bu farklı ekonomik ve kültürel modelleri, sporun hem evrensel hem de yerel kimliklerinin korunması için birbirini tamamlayan unsurlar olarak değerlendirilmelidir.

Tablo 4: *Oyuncu Gelişimi ve Draft Sistemi*

Kriter	NBA	Avrupa
Genç Oyuncu Sistemi	Kolej + Draft sistemi	Kulüp altyapıları, genç takımlar
Oyuncu Sistemi	Seçme Yıllık Draft (çekiliş + Transfer sıralama)	ile, doğrudan sözleşme yapılır
Yıldız Yetiştirme	Oyuncu NCAA ve G-League desteklidir	Altyapılar daha etkili

1.5.3. Basketbolun Küreselleşmesi ve Yetenek Göçü Küresel Lig Olarak NBA

NBA, 1990'lı yıllardan itibaren kendisini yalnızca Amerikan değil, küresel bir basketbol markası olarak konumlandırmıştır. Bu süreçte Michael Jordan'ın etkisi, NBA'in pazarlama stratejileri, internetin yaygınlaşması ve 1992 Barcelona Olimpiyatları'nda Dream Team'in etkisi büyük rol oynamıştır.

2020'li yıllarda NBA kadrolarında yer alan oyuncuların yaklaşık %25'i ABD dışından gelmektedir. En önemli ülkeler:

- Sırbistan (Nikola Jokić)
- Slovenya (Luka Dončić)
- Yunanistan (Giannis Antetokounmpo)
- Kanada, Fransa, Avustralya, Nijerya vb.

NBA’ın Avrupa’da düzenlediği uluslararası kamplar, Afrika’da kurduğu “Basketball Africa League” gibi projeler küresel yetenek keşfini sistemli hâle getirmiştir.

1.5.4. Avrupa’dan NBA’e Yetenek Göçü

NBA, 1990’lardan itibaren sadece Amerikan liginden çıkarak küresel bir organizasyon haline gelmiştir. 1992 Barcelona Olimpiyatları’nda yer alan “Dream Team” bu sürecin sembolüdür. Bu dönemden itibaren Avrupa, Afrika ve Asya kökenli oyuncular NBA’e gitmeye başlamıştır. 2023-2024 sezonu itibariyle NBA’de 40’tan fazla ülkeden oyuncu yer almaktadır. Avrupa’daki yetenekli oyuncular, hem ekonomik sebeplerle hem de kariyerlerini üst düzeye taşımak için NBA’i hedeflemektedir (FIBA 2025).

Bu süreç tersine etki de yaratmıştır. NBA’de başarılı olamayan bazı Amerikalı oyuncular Avrupa liglerine gitmekte, EuroLeague gibi platformlar da onların kariyerlerini yeniden

şekillendirmektedir. Basketbolun küresel yetenek akışı, iki sistem arasındaki farkları hem azaltmakta hem de yeniden üretmektedir.

Avrupa ligleri, NBA'e yetenek hazırlayan bir "üst düzey geliştirme alanı" hâline gelmiştir. Pek çok Avrupalı oyuncu, genç yaşta EuroLeague ya da yerel liglerde deneyim kazanarak NBA'e adım atmaktadır. Luka Dončić buna en iyi örneklerden biridir: 16 yaşında Real Madrid forması giydi, 19 yaşında NBA'e geçti ve All-Star oldu.

Bu göçün temel nedenleri:

- NBA'deki yüksek maaş potansiyeli
- Küresel medya görünürlüğü
- Daha büyük sporcu markası olma fırsatı
- Daha profesyonel antrenman ve tıbbi destek altyapısı
- Oyuncuların çocukluk hayali: "NBA yıldızı olmak"

Ancak bu göç, Avrupa kulüplerinin yeteneklerini erken yaşta kaybetmesine de neden olur. Bu durum, Avrupa'daki rekabetin istikrarını bozabilir.

1.5.5. NBA'den Avrupa'ya Dönüşler

Bazı oyuncular ise NBA'de tutunamayınca veya kariyerlerinin son döneminde Avrupa'ya geri döner. Örneğin:

- Shane Larkin: NBA'de sınırlı süre bulduktan sonra EuroLeague yıldızı oldu.
- Mike James, Alexey Shved gibi oyuncular Avrupa'da yıldızlaşmayı tercih etti.
- Eski NBA yıldızları (Tony Parker, Pau Gasol gibi) kariyerlerinin sonunda ülkelerine dönerek basketbolu bıraktı.

Bu dönüşler, Avrupa liglerinin marka değerine katkı sağlasa da genelde geçici çözümler sunar.

1.5.6. Küresel Rekabet: NBA mi EuroLeague mi?

NBA, hâlen ekonomik olarak tartışmasız liderdir.

Ancak Avrupa basketbolu, daha disiplinli oyun anlayışı, takım kimyası ve savunma stratejileri açısından basketbol severlerce takdir görmektedir.

EuroLeague takımlarının NBA takımlarıyla yaptığı hazırlık maçlarında zaman zaman başarılı olması, Avrupa'daki basketbolun seviyesi hakkında fikir verir.

1.6. Sosyo-Kültürel Yorum: Basketbolun Kültürel Dönüşümü

Basketbolun sosyo-kültürel dönüşümü, yalnızca bir sporun oyun kuralları ve performans yapısıyla değil, aynı zamanda onu çevreleyen toplumsal yapı, medya etkisi, ekonomik düzen ve kültürel kimliklerle de doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda, Amerika Birleşik Devletleri'nde gelişen NBA modeli ile Avrupa'da kurumsallaşan basketbol yapısı, iki farklı kıtanın sosyo-kültürel kodlarını ve değer sistemlerini yansıtır niteliktedir.

NBA'in kültürel dönüşüm süreci, 20. yüzyılın ortalarından itibaren Amerikan toplumundaki sivil haklar hareketleri, kitle iletişim araçlarının yükselişi ve neoliberal ekonomi politikalarıyla paralel ilerlemiştir. Özellikle 1960'lardan itibaren NBA'de siyah oyuncuların artan temsili, basketbolun yalnızca sportif bir alan olmaktan çıkıp ırk, sınıf ve toplumsal adalet gibi konularla kesişen bir platform haline gelmesine neden olmuştur. 1980'li yıllarda Michael Jordan figürü etrafında kurulan “yıldız oyuncu” kültürü, basketbolun bireysel başarılar üzerinden pazarlanabilir bir gösteri haline gelmesini sağlamış; bu durum,

kapitalist tüketim kültürü ile doğrudan örtüşmüştür. Jordan markası, Nike gibi küresel şirketlerle yapılan sponsorluk anlaşmaları sayesinde NBA'in sadece bir spor ligi değil, aynı zamanda bir tüketim nesnesi haline gelmesine neden olmuştur.

Bu süreçte NBA, hip-hop kültürü, moda, reklamcılık ve dijital medya ile iç içe geçerek Amerikan popüler kültürünün taşıyıcısı konumuna gelmiştir.

Öte yandan Avrupa basketbolu, daha çok kolektif oyun anlayışı, kulüp aidiyeti ve yerel kimlikler üzerine inşa edilmiştir. Avrupa'da basketbol, futbol kadar kitlesel bir kültür yaratmamış olsa da, özellikle Yugoslavya, Litvanya, İtalya, İspanya, Yunanistan ve Türkiye gibi ülkelerde hem yerel hem de ulusal düzeyde güçlü kültürel kimliklerle özdeşleşmiştir. Avrupa basketbolunda bireysel şöhret yaratmaktan çok, takım uyumu, taktiksel disiplin ve altyapı sistemleri ön plana çıkmıştır. Kulüp merkezli yapılar (örneğin Real Madrid, Panathinaikos, Partizan gibi) basketbolu, toplumsal aidiyetin bir aracı olarak kullanmış; bu durum, Avrupa basketbolunu NBA'den farklı bir kültürel yöne sevk etmiştir.

NBA kültürünün küresel etkisi, özellikle 1992 Barcelona Olimpiyatları'nda ABD'nin "Dream Team" kadrosuyla sahneye

çıkmasıyla hız kazanmıştır. Bu kadro, basketbolun küresel alanda bir güç gösterisine dönüşmesini sağlamış ve Avrupa'daki genç oyuncular için bir rol model oluşturmuştur. Takip eden yıllarda Dirk Nowitzki, Pau Gasol, Tony Parker, Manu Ginóbili gibi Avrupalı oyuncuların NBA'de gösterdiği başarılar, kültürel aktarımın çift yönlü hale gelmesine yol açmıştır. Artık yalnızca Amerika kültürünü dünyaya yayan bir NBA değil, aynı zamanda Avrupa'nın teknik ve taktik bilgisinden etkilenen bir NBA profili ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, Avrupa basketbolunun kolektivist ve sistem odaklı yapısı, NBA'in bireysel performans merkezli yaklaşımıyla etkileşime girerek iki yapıyı karşılıklı olarak dönüştürmüştür.

1.7. Ekonomik Yapı Ve Spor Pazarı

1.7.1.NBA: Küresel Marka Değeri

NBA'in yıllık geliri 10 milyar doları aşmaktadır. Bu gelir; yayın hakları, sponsorluklar, bilet satışları ve ürün gelirlerinden elde edilmektedir Oyuncuların bireysel marka değerleri çok yüksektir. LeBron James, Stephen Curry gibi isimler sadece sporcu değil, aynı zamanda milyar dolarlık ticari figürlerdir (NBA).

Basketbolun Avrupa'daki kurumsal yapısı, hem finansal kaynakların dağılımı hem de oyuncu yetiştirme modelleri

açısından NBA'den önemli ölçüde farklılık gösterir. NBA, küresel spor endüstrisinin en büyük aktörlerinden biri olarak piyasa odaklı, bireysel başarıyı ön plana çıkaran ve yüksek gelirle desteklenen bir sistem inşa ederken; Avrupa basketbolu daha sınırlı kaynaklarla, kamu destekli yapılara dayalı ve kolektivist değerlerin öne çıktığı bir model geliştirmiştir.

Bu bölümde Avrupa basketbolunun ekonomik işleyişi, maaş yapısı ve altyapı modeli detaylı biçimde ele alınmakta, bu unsurlar NBA ile karşılaştırılarak açıklanmaktadır.

1.7.2. Finansal Yapı ve Sponsorluk Dinamikleri

Avrupa basketbolunun finansal ekosistemi, büyük ölçüde sınırlı medya gelirleri, yerel sponsorluk anlaşmaları ve kamu destekleri üzerine kuruludur. NBA'in milyar dolarlık gelirleriyle karşılaştırıldığında, Avrupa'daki kulüplerin büyük kısmı sınırlı ekonomik güce sahiptir. Örneğin, EuroLeague'in toplam yıllık geliri yaklaşık 500 milyon dolar seviyesindedir (EuroLeague).

Bu rakam, NBA'in yalnızca bir yılda yayın hakları üzerinden elde ettiği gelirin dahi çok altındadır (NBA).

Sponsorluk yapısı da bu farklılığı yansıtır. NBA’de global markalar (Nike, Gatorade, AT&T vb.) lig genelinde büyük çaplı sponsorluk anlaşmaları imzalarken, Avrupa kulüpleri çoğunlukla yerel veya ulusal şirketlerle sınırlı çapta sponsorluk ilişkileri kurar. Örneğin, Anadolu Efes, Maccabi Tel Aviv veya Crvena Zvezda gibi EuroLeague takımlarının sponsorluk gelirleri, NBA takımlarının sadece forma sponsorluğu gelirlerinin bile oldukça altındadır. Ayrıca birçok Avrupa takımı, doğrudan veya dolaylı olarak belediyeler, devlet kurumları veya kamu bankaları tarafından desteklenmektedir. Bu durum, kulüplerin özerk finansal karar alma kapasitesini sınırlandırmakta ve rekabetçi sürdürülebilirliği zayıflatmaktadır.

1.7.3. Maaş Politikaları ve Transfer Ekonomisi

Finansal farkların en belirgin görünümlerinden biri, oyuncu maaşları ve transfer politikalarıdır. NBA’de 2023 itibarıyla ortalama oyuncu maaşı yaklaşık 9 milyon dolar civarındadır. Süper yıldız oyuncular ise yıllık 50 milyon dolara kadar ulaşan maaşlara sahiptir. Buna ek olarak, ayakkabı anlaşmaları, bireysel sponsorluklar ve medya gelirleri oyuncuların toplam kazançlarını daha da artırmaktadır.

Buna karşın EuroLeague’de oyuncu maaşları oldukça sınırlıdır. Elit düzeydeki birkaç oyuncu yıllık 2-3 milyon dolar kazanabilmekte; ancak genel ortalama, 300 bin ila 1 milyon dolar arasında değişmektedir (EuroLeague).

Bu fark, Avrupa basketbolunu, yetenekli oyuncular açısından bir "geçiş platformu" haline getirmiştir. Avrupa kulüpleri, genç oyuncularını altyapılarında yetiştirip NBA’e transfer ederek gelir elde etmeye çalışmakta; bu model, kulüplerin uzun vadeli sportif başarıları kadar oyuncu ihracatıyla da ayakta kalmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle NBA, sadece finansal avantaj değil; aynı zamanda daha yüksek görünürlük, bireysel markalaşma ve kariyer prestiji açısından da tercih edilen bir destinasyondur.

1.7.4. Altyapı Sistemleri: NCAA ve Kulüp Temelli Modellerin Kesişimi

Oyuncu gelişim modelleri açısından da NBA ve Avrupa sistemleri yapısal farklılıklar taşır. ABD’de lise sonrası oyuncular genellikle NCAA (National Collegiate Athletic Association) sistemine dahil olur. Bu sistem, oyunculara üniversite eğitimiyle birlikte üst düzey basketbol deneyimi sunar. NCAA, hem oyuncu havuzu hem de medya görünürlüğü açısından NBA için temel bir besleyici sistem olarak işlev görmektedir. Ancak uzun süre

oyuncuların maddi kazanç elde etmesine izin verilmemesi, NCAA sisteminin etik olarak eleştirilmesine neden olmuştur. 2021 yılında yürürlüğe giren NIL (Name, Image & Likeness) düzenlemesiyle bu yapı kısmen değişmiş; artık üniversite oyuncuları kendi isim ve imaj hakları üzerinden sponsorluk geliri elde edebilmektedir. Bu durum, üniversite düzeyindeki rekabetin ekonomik olarak da ödüllendirilmesini sağlamıştır.

Avrupa’da ise altyapı sistemi tamamen kulüp merkezlidir. Oyuncular, 10-12 yaş gibi erken dönemlerde profesyonel kulüplerin altyapılarına alınmakta ve bu kulüplerin A takımlarına yükselene kadar teknik, taktik ve fiziksel gelişim sürecinden geçmektedirler. Real Madrid, Partizan, Zalgiris Kaunas ve ASVEL gibi kulüpler bu konuda öncüdür. Luka Dončić’in henüz 16 yaşında Real Madrid A Takımı’nda oynamaya başlaması, Avrupa’daki sistemin genç oyunculara sunduğu fırsatları göstermektedir.

Ancak bu modelin önemli bir dezavantajı, spor ve eğitim entegrasyonunun sınırlı olmasıdır. Altyapı oyuncuları, genellikle yoğun antrenman programları nedeniyle formal eğitim süreçlerinin dışında kalmakta, bu da sosyal ve akademik gelişim açısından bir risk oluşturmaktadır. Son yıllarda bazı Avrupa

kulüpleri, bu sorunu aşmak adına spor liseleri ve üniversite ortaklıklarıyla modeller geliştirmeye çalışsa da, sistem bütüncül olarak hâlâ spor odaklı işlemektedir.

1.8. Siyasal Ve Kültürel Yapının Yansımaları

1.8.1. ABD: Federal Sistem ve Tek Pazar

ABD'nin federal yapısı, spor alanında ulusal düzeyde bütünleşik bir yapı kurulmasına imkân sağlamıştır. NBA, tek bir merkez lig olarak tüm ülkeye hizmet vermektedir. Sponsorluklar, yayın hakları ve ekonomik organizasyonlar ulusal düzeyde yapılandırılabilir.

1.8.2. Avrupa: Ulus-Devletlerin Parçalı Yapısı

Avrupa'da ise her ülkenin kendi federasyonu, bütçesi ve sistemi vardır. Bu parçalı yapı EuroLeague gibi organizasyonların tek pazar olmasını zorlaştırmaktadır. Oyuncuların dolaşımı vize, pasaport, transfer gibi süreçlerle sınırlıdır. Ekonomik ve kültürel çeşitlilik, tek tip bir lig yapılanmasını engellemektedir.

1.8.3. Menajerlik Sistemleri ve Yatırımcı Etkisi

- NBA'de menajerlik ve sponsorluk çok daha büyük bir endüstri hâlinindedir.

- Avrupa’da oyuncu menajerlerinin etkisi vardır, ancak liglerin ekonomik sınırları, oyuncu taleplerini sınırlandırabilir.

Ayrıca son yıllarda Avrupalı kulüpler, NBA’deki gibi yatırımcıların ilgisini çekmeye başlamıştır (örneğin Monaco, ALBA Berlin, Partizan gibi kulüplerin arkasında güçlü sermaye grupları vardır).

1.8.4. Medya, Yayın Hakları ve Küresel Yayılım

- NBA, YouTube, TikTok ve sosyal medya kullanımıyla çok geniş bir küresel medya erişimi sağlar.
- EuroLeague ise sınırlı yayın ağları ve daha dar pazarlama stratejileriyle bu konuda geri kalmaktadır.
- Örneğin NBA’nin “League Pass” uygulaması sayesinde dünyanın her yerinden maçlar izlenebilirken, EuroLeague bu seviyeye henüz ulaşamamıştır.

Bu fark, küresel taraftar kitlesinin dağılımını ve gençlerin NBA'e yönelimini açıklar.

1.9. NBA’de Irk ve Sosyoekonomik Yapı

NBA, sadece bir spor organizasyonu değil; aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri’ndeki ırksal ve sosyoekonomik yapıların yansıdığı bir mikrokozmos olarak da değerlendirilebilir. Ligin tarihsel süreci, özellikle Afro-Amerikan oyuncuların yükselişiyle birlikte, hem spor dünyasında hem de toplum genelinde önemli sosyal değişimlere zemin hazırlamıştır.

1.9.1. Irk Temelli Dönüşüm Süreci

NBA’in kuruluş yıllarında (1946–1950) lig tamamen beyaz oyuncularından oluşmaktaydı. Ancak 1950 yılında Earl Lloyd’un Washington Capitols formasıyla maça çıkmasıyla birlikte NBA’deki ırksal çeşitlilik süreci başlamıştır. Bu gelişme, sadece spor alanında değil, ABD’de ırksal eşitlik mücadelesi açısından da sembolik bir anlam taşımaktadır.

Zamanla Afro-Amerikan oyuncular ligde baskın hale gelmiş ve 1980’li yıllardan itibaren ligdeki siyah oyuncu oranı hızla artmıştır. 2023 verilerine göre NBA oyuncularının yaklaşık %73’ü Afro-Amerikan kökenlidir

Bu dönüşüm, basketbolun kentsel siyah nüfusun yoğun yaşadığı bölgelerde bir sosyal yükselme aracı olarak görülmesine neden

olmuş, NBA yıldızları özellikle düşük gelirli siyahi topluluklar için rol model haline gelmiştir.

Günümüzde NBA yıldızları, siyahi topluluklar için yalnızca sporcu değil, aynı zamanda rol model, girişimci, aktivist ve topluluk lideri konumundadır. LeBron James, Kyrie Irving, Chris Paul, Damian Lillard gibi oyuncular, sadece saha performanslarıyla değil, aynı zamanda topluluk hizmetleri, eğitim yatırımları ve sosyal adalet projeleriyle de gündemdedir.

Örneğin LeBron James'in memleketi Akron'da kurduğu 1 promise School, dezavantajlı öğrencilere yönelik sunduğu ücretsiz eğitim imkânları ve sosyal desteklerle, bir spor yıldızının toplumsal değişime nasıl öncülük edebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, NBA'in ırksal yapısı, yalnızca bir istatistik değil; daha derin bir kültürel ve sosyal dönüşümün göstergesidir.

1.9.2. Sosyoekonomik Arka Plan

NBA oyuncularının önemli bir kısmı, düşük gelirli ve dezavantajlı mahallelerden gelmektedir. Bu gerçeklik, basketbolun birçok genç için ekonomik ve sosyal yükselişin bir yolu olarak görülmesini sağlamaktadır. Ancak bu durum, eğitimin

geri planda kalmasına veya sadece profesyonel başarıya odaklanılan tek yönlü kariyer hedeflerine neden olabilmektedir.

Özellikle NCAA sistemi içinde, birçok genç oyuncu kolejde eğitim alırken aynı zamanda NBA’e gidebilme umuduyla akademik yeterlilikten uzaklaşabilmektedir. Bu nedenle NCAA ve NBA arasındaki geçiş süreci, sosyoekonomik fırsatlar kadar sistemin yarattığı baskılarla da şekillenmektedir.

Bu sistem içinde yer alan gençler, çoğu zaman ailelerinin maddi beklentileri, menajer baskısı, sponsorluk ilgisi ve medya ilgisinin oluşturduğu çok yönlü bir stres ortamında büyümektedir. NBA’e girme umudu, çoğu zaman gerçekçi olmayan beklentilere dönüşebilmekte, ve lig dışında kalan çoğunluk için hayal kırıklığı, ekonomik kayıplar ve mental sağlık sorunları gibi ciddi sonuçlar doğurabilmektedir.

1.9.3. Irkçılık ve Toplumsal Aktivizm

NBA, 21. yüzyılda oyuncularının toplumsal olaylara duyarlılığı açısından da öncü liglerden biri hâline gelmiştir. Özellikle George Floyd’un ölümü sonrası “Black Lives Matter” (Siyah Hayatlar Önemlidir) hareketi kapsamında birçok NBA oyuncusu açıkça toplumsal adaletsizliklere karşı ses yükseltmiş; maç öncesi diz

çökme, forma arkasına mesaj yazma gibi sembolik eylemler lig çapında benimsenmiştir.

NBA yönetimi, oyuncuların bu tür sosyal çıkışlarına destek vererek sporda politik ifade özgürlüğüne dair önemli bir alan yaratmıştır. Bu tutum, NBA'in diğer Amerikan liglerinden (NFL, MLB) farklılaşmasını sağlamış ve lig imajına olumlu katkıda bulunmuştur.

1.9.4. Yapısal Eşitsizlikler ve Eleştiriler

Her ne kadar NBA Afro-Amerikan oyuncuların ağırlıkta olduğu bir lig olsa da yönetim kademelerinde ve takım sahipliğinde beyaz Amerikalılar baskındır. 2023 yılı itibariyle NBA'de sadece bir siyahi takım sahibi (Michael Jordan – Charlotte Hornets) bulunmaktadır. Teknik direktörlük ve genel menajer pozisyonlarında da siyah temsil oranı oyunculara kıyasla çok düşüktür.

Bu durum, “görünür başarıya rağmen yapısal eşitsizliğin devam ettiği” yönünde eleştirileri beraberinde getirmektedir. Lig yönetimi, bu konuda çeşitlilik ve kapsayıcılık politikaları geliştirmeye çalışsa da üst düzey yönetimde eşit temsile henüz ulaşamamıştır.

1.9.5. Avrupa Basketbolunda Irk ve Sosyoekonomik Yapı

Avrupa basketbolu, yapısal olarak NBA'den oldukça farklıdır. Bu farklar sadece ekonomik sistem ya da lig yapılanmasında değil, aynı zamanda ırksal çeşitlilik, sosyoekonomik kökenler ve toplumsal aktivizm gibi konularda da belirgindir. Avrupa'da basketbol, ulusal kimlikler, göçmen politikaları ve sosyal entegrasyon süreçleriyle yakından ilişkili bir alan hâline gelmiştir.

1.9.6. Irksal Çeşitlilik ve Göçmen Arka Plan

Avrupa basketbolunda ırksal çeşitlilik, ABD'deki tarihsel ırk ayrımcılığı bağlamından farklı bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Kıta genelinde birçok ülkenin sömürgecilik geçmişi ve 20. yüzyıl sonrası yaşanan göç dalgaları, özellikle Fransa, Almanya, Hollanda ve Belçika gibi ülkelerde siyahi ve Arap kökenli nüfusların spor yoluyla topluma entegre olmasında etkili olmuştur.

Fransa gibi ülkelerde banliyölerde büyüyen göçmen kökenli gençler için basketbol, futbolun ardından en yaygın ikinci spor olarak öne çıkmaktadır. Nando De Colo, Evan Fournier veya Vincent Poirier gibi isimler, çoğunlukla göçmen nüfusun yoğun

olduğu bölgelerden çıkarak uluslararası düzeye ulaşmıştır. Ancak Avrupa'da bu başarılar, ABD'deki gibi "ırksal bir temsil" meselesi olarak değil, daha çok "sosyal entegrasyon" ve "bireysel başarı" penceresinden değerlendirilir.

1.9.7. Sosyoekonomik Köken ve Altyapı Sistemi

Avrupa basketbolu, kulüplerin doğrudan oyuncu yetiştirdiği altyapı sistemine dayanır. Bu sistem, genç yaşta profesyonel basketbola geçişi kolaylaştırırken, sporun sosyal bir kalkınma aracı olarak kullanılmasını da mümkün kılar. Birçok Avrupa kulübü, dezavantajlı mahallelerdeki gençleri ücretsiz veya düşük ücretli programlara dâhil ederek potansiyel yeteneklere fırsat sunar.

Ancak bu modelin yaygınlığı ülkelere göre değişiklik gösterir. Örneğin İspanya ve Sırbistan gibi ülkelerde basketbol altyapısı oldukça kurumsaldır ve oyunculara erken yaşta hem sportif hem de akademik gelişim fırsatları sunar. Buna karşılık bazı Batı Avrupa ülkelerinde sosyoekonomik eşitsizlikler, gençlerin spora erişimini hâlâ sınırlayabilmektedir.

Avrupa'da oyuncular genellikle lise çağından itibaren kulüp sistemine entegre olur ve belirli bir aşamadan sonra profesyonel

sözleşme imzalama imkânına sahip olurlar. Bu sistem, ailelerin ekonomik beklentilerini NBA'deki kadar keskin biçimde şekillendirmez; çünkü Avrupa'da basketbolcu olma süreci daha kontrollü ve uzun vadelidir.

1.9.8. Toplumsal Aktivizm ve Politik Duruş

Avrupa basketbolunda oyuncuların politik ya da toplumsal konulardaki duruşları, NBA'deki kadar belirgin ve yaygın değildir. Avrupa'da sporda politik ifade genellikle kulüpler veya taraftar grupları düzeyinde daha fazla gözlemlenirken, bireysel oyuncuların sosyal adalet konusunda kitlesel kampanyalar yürütmesi nadirdir.

Ancak bu durumun istisnaları da vardır. Özellikle Balkan kökenli bazı oyuncular, ülkelerindeki savaş geçmişi, milliyetçilik ya da azınlık hakları konularında zaman zaman görüş belirtmişlerdir. Yine de Avrupa'da oyuncuların aktivizmi daha bireysel, sınırlı ve medyada daha az yankı bulan bir nitelik taşır.

Avrupa'daki spor kültüründe "sessiz profesyonellik" yaklaşımı yaygındır; yani oyuncular, performanslarıyla öne çıkmayı tercih eder, sosyal meselelerde görüş bildirmekten kaçınabilirler. Bu

durum, hem medyanın hem de kulüplerin daha kontrollü yapısından kaynaklanır.

1.9.9. Yapısal Eşitsizlikler ve Temsil Meselesi

Avrupa basketbolunda, özellikle göçmen kökenli oyuncuların sahadaki temsili önemli bir noktaya ulaşmış olsa da yönetim kademelerinde benzer bir çeşitlilik söz konusu değildir. Kulüp yönetimleri, federasyonlar ve antrenörlük pozisyonları hâlâ büyük ölçüde yerli ve çoğunlukla beyaz Avrupalı bireylerin hakimiyetindedir.

Bazı ülkelerde bu konuda farkındalık çalışmaları yürütülse de henüz yapısal değişim düzeyinde geniş ölçekli adımlar atılmamıştır. Bu açıdan Avrupa basketbolu, yüzeyde çeşitliliği barındırsa da karar alma süreçlerine katılımda eşitliği tam anlamıyla sağlayamamıştır.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın amacı ve araştırmanın modeline ilişkin bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, dünya basketbolunun iki önemli yapısı olan NBA (National Basketball Association) ile Avrupa basketbol

liglerinin yapısal, ekonomik, sosyo-kültürel ve vergi sistemleri açısından karşılaştırmalı analiz yapmaktır. Araştırma, bu iki lig arasındaki tarihsel gelişim, organizasyon biçimi, ekonomik modeller, oyuncu profilleri ve vergi sistemlerinin oyuncu hareketliliği ve lig yapısına etkileri gibi unsurları detaylı olarak incelemeyi amaçlamaktadır.

2.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, doküman analizi yöntemi kullanılarak yürütülen karşılaştırmalı bir nitel çalışma olarak tasarlanmıştır. Doküman analizi, mevcut kaynakların sistematik bir şekilde incelenmesi ve değerlendirilmesini içermektedir. Bu süreçte, akademik makaleler, resmi lig raporları, federasyon ve liglerin web siteleri, vergi politikalarına dair devlet kurumları dokümanları ve ekonomi-sosyal yapı üzerine yayınlanmış literatür taranmıştır.

Araştırma kapsamında, NBA ve Avrupa basketbol ligleri ile ilgili güncel ve kapsamlı veriler 2024 yılının Aralık ve Ocak aylarında ulusal ve uluslararası veri tabanlarından toplanmıştır. Toplanan veriler, liglerin yapısal ve ekonomik özellikleri, sosyo-kültürel dinamikleri, oyuncu profilleri ve vergi sistemlerinin etkileri bakımından karşılaştırmalı analiz için kodlanarak değerlendirilmiştir.

3. TARTIŞMA

NBA ile Avrupa basketbol liglerinin yapısal, ekonomik, sosyo-kültürel ve vergi sistemleri açısından karşılaştırılması, her iki yapının basketbol endüstrisinde farklı işleyiş modellerine ve sosyal dinamiklere sahip olduğunu ortaya koymuştur. NBA, yüksek gelirli oyuncuların ve geniş medya haklarının yarattığı büyük ekonomik güçle global bir marka haline gelirken, Avrupa basketbolu daha çok yerel kulüp bağları ve devlet destekli sponsorluklarla yapılandırılmış, farklı ülke vergi politikalarının etkisi altında karmaşık bir finansal modele sahiptir.

NBA’de oyuncuların büyük çoğunluğunu Afro-Amerikan kökenli sporcular oluşturmakta olup, bu durum hem lig içinde hem de toplumsal alanda önemli sosyal mesajlar ve aktivizmler için bir platform yaratmaktadır. Öte yandan, Avrupa basketbolunda çok kültürlü ve etnik açıdan daha çeşitlilik gösteren bir yapının varlığı dikkat çekmektedir. Bu farklılık, her iki coğrafyanın sosyal yapılarındaki çeşitliliği ve basketbola yansımalarını yansıtmaktadır.

Vergi sistemlerinin oyuncu tercihleri ve ligler arası rekabet üzerindeki etkisi, NBA’de daha belirgin bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Özellikle düşük vergi oranlarına sahip eyaletlerde

takımların oyuncu çekme gücü artarken, Avrupa’da ise her ülkenin kendi vergi politikalarının lig yapısını ve kulüp finansmanını şekillendirmesi, oyuncu hareketlerinde daha karmaşık bir tablo ortaya çıkarmaktadır. Bu durum, ekonomik anlamda ligler arasında doğrudan karşılaştırmayı zorlaştırmakla birlikte, her iki sistemin de kendi içinde avantaj ve dezavantajlar barındırdığını göstermektedir.

Sosyoekonomik açıdan, NBA’in dezavantajlı mahallelerden gelen gençler için sosyal ve ekonomik yükseliş fırsatları sunduğu ancak aynı zamanda bu oyuncular üzerinde yoğun ekonomik ve psikolojik baskılar oluşturduğu tespit edilmiştir. Avrupa basketbolunda ise altyapı ve kulüp destekli oyuncu gelişim modelleri, daha sistematik ve uzun vadeli bir yatırım olarak öne çıkmaktadır. Bu farklılık, oyuncu gelişimi ve kariyer planlamasında temel bir ayrım yaratmaktadır.

Sonuç olarak, NBA ve Avrupa basketbol liglerinin yapısal ve ekonomik farklılıkları, basketbolun küresel gelişiminde çeşitli dinamiklerin etkisini ortaya koymaktadır. Vergi sistemleri, ekonomik büyüklükler ve sosyo-kültürel yapılar, oyuncu tercihlerini ve liglerin rekabet gücünü şekillendirmede kritik rol oynamaktadır. Bu karşılaştırmalı analiz, basketbolun yalnızca bir

spor değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal boyutlarıyla incelenmesi gereken karmaşık bir endüstri olduğunu göstermektedir. Gelecekte, her iki yapının da küresel basketbolun gelişimi için farklı stratejiler geliştirmesi, liglerin rekabetçiliğini artırması ve sosyal sorumluluk alanındaki rollerini güçlendirmesi beklenmektedir.

4. KAYNAKÇA

Arcgis.com. (2020). “The expansion of basketboll and the NBA”.

[https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=a2](https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=a24aefcaafaa4a4ca91670e509bd7f5b)

4aefcaafaa4a4ca91670e509bd7f5b ERİŞİM TARİHİ

(23.05.2025)

(EuroLeague). <https://www.euroleaguebasketball.net>

NBA Hoops Online. (2020). “NBA history”. <https://nbahoopsonline.com/History>

ERİŞİM TARİHİ (23.05.2025)

Sevim, Y. (1975). *Okullar ve Kulüpler İçin Basketbol: Ayyıldız Matbaası.*

ESPN. (2020). “NBA teams”. <https://www.espn.com/nba/teams> (Erişim

Tarihi: 23.05.20025).

Zhang, L. (2019). “How do the NBA playoffs work?”.

<https://dunkorthree.com/how-nba-playoffs-work> (Erişim Tarihi:

23.05.2025).

NBA. (2020). “NBA salary cap set at \$109.14 million for 2019-20”.

[https://www.nba.com/news/nba-salary-cap2019-20-season-set-](https://www.nba.com/news/nba-salary-cap2019-20-season-set-10914-million)

10914-million (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

NBPA. (2020). “Collective bargaining agreement (CBA)”.

<https://nbpa.com/cba> (Erişim Tarihi 23.05.2025).

Mola, G. (2001). “Salary cap denen mucize sistem”.
<http://arsiv.ntv.com.tr/news/20812.asp> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

Doğan, T. (2020). “NBA draft çekilişi sistemi ve sıralama oranları”.
<https://www.sonperiyot.com/nba-draftcekilisi-sistemi-ve-siralama-oranlari/> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

NBA. (2020). “All-time NBA draft history”.
<https://www.nba.com/history/draft> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

NBA. (2020). “NBA draft lottery: Schedule, odds and how it works”.
<https://www.nba.com/nba-draft-lotteryexplainer> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

Hoops Rumors. (2019). “NBA minimum salaries for 2019/20”.
<https://www.hoopsrumors.com/2019/06/nbaminimum-salaries-for-201920.html> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

Spotrac. (2020). “NBA team salary cap tracker”.
<https://www.spotrac.com/nba/cap/2019/> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

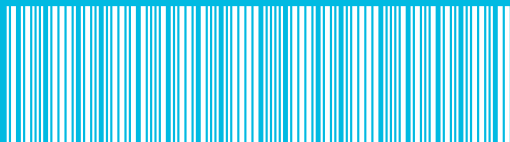
Kural, K. (2020). 24 Ekim 2020 tarihinde T. Teker tarafından röportaj yapılmıştır.

NBA. (2020). “NBA draft lottery: Schedule, odds and how it works”.
<https://www.nba.com/nba-draft-lotteryexplainer> (Erişim Tarihi: 23.05.2025)

Thunder Wire. (2020). “Thunder among just 4 NBA teams to pay luxury tax for 2019-20 season”. <https://okcthunderwire.usatoday.com/2020/11/12/thunder-among-just-4-nba-teams-to-pay-luxury-taxfor-2019-20-season/> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

NBA. (2021). Official NBA Stats. <https://www.nba.com/stats/teams/traditional> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

Fiba (2025) <https://www.fiba.basketball> (Erişim Tarihi: 23.05.2025).

ISBN: 978-625-378-399-0